

Pasaulio Lietuvių Bendruomenė
Lithuanian World Community

PASAULIO LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS EKONOMINIO BENDRADARBIAVIMO KOMISIJA

Lietuva – Naujos kartos gerovės valstybė

Pasaulio Lietuvių Bendruomenės (PLB) Ekonominio bendradarbiavimo komisijos (EBK)
strateginių, prioritetinių pasiūlymų planas

Lietuvos, kaip tvarios ir inovatyvios, kūrybingos ir išradingos valstybės svarbiausi prioritetiniai tikslai yra reikšmingai sumažinti skurdą, nelygybę ir atskirtį, pakelti ir sustiprinti viduriniąją klasę, efektyviai naudoti šalies materialaus turto bei žmonių pasiekimų potencialą (ekonominį, pramoninį, statybinį, logistikos, švietimo, medicinos ir t.t.) viso išmanaus kūrybinio ir sukurto valstybėje turto bei žmonijos panaudojimą.

Siekiant šių prioritetinių tikslų valstybės ateities strategijų planuose siūloma parengti ir įgyvendinti šiuos projektinius PLB EBK pasiūlymus:

1. Būtina neatidėliotina šalies mokesčių sistemos reforma iš pagrindų:

- Pasinaudojant pasaulio patirtimi, tvarių mokesčių sistemų pavyzdžiais JAV, Izraelio, Suomios, Airijos ir kt., studijuoti, analizuoti ir diegti jas Lietuvoje (siųsti šalies tikslines, profesionalias specialistų grupes perimti patirtį).

2. Dėl beatodairiškai augančių kainų, pastaruoju metu Lietuvoje, reikalinga makroekonominė, kvalifikuota ir kompetentinga Lietuvos banko ir Vyriausybės stebėseną bei reguliavimą, atsižvelgiant į žmonių pragyvenimo lygio ir verslo pajamų pokyčius. Būtina pastoviai stebėti ir matyti šį nereguliuotą kainų augimo procesą, taikyti vakarietiškus rinkos ekonomikos sąlygomis pastoviai ten naudojamus ir įdiegtus instrumentus ir gyventojų pajamų indeksavimo metodus bei principus, kurių pagalba atsižvelgiama į vartojimo kainų ir gyvenimo lygio rodiklių pokyčius, tokiu būdu apsaugojant savo šalies gyventojus nuo skurdo ir atskirties, o valstybės ekonomikai užtikrinant tvarų stabilumą:

- pajamų indeksavimui pritaikyti Skandinavijos gerovės valstybių (Suomijos, Švedijos ir kt.) metodiką(s), atsižvelgiant į vartojimo krepšelio infliaciją ir gyvenimo lygio rodiklius.

3. Universalios bazinės pajamos (UBP), kaip inovatyvus, ekonominis, visai Lietuvos visuomenei, žmonėms naudingas, gal iš pirmo žvilgsnio revoliucinis, sprendinys – galimybė panaudoti UBP mechanizmą, panaudojant visus realius finansavimo šaltinius ir žmogiškuosius išteklius, visapusiškam kūrybos ir inovacijų potencialui didinti ir įdiegti įskaitmenintos visuomenės sąlygomis. Lietuvos ekonomika turi pakankamai UBP finansavimo šaltinių, būtina juos atskleisti ir panaudoti, turi išradingus žmogiškuosius išteklius, idėjas ir mokslines išvadas bei įžvalgas, trūksta drąsaus ryžto ir įgyvendinimo.

4. Įvertinant pandemio laikmečio ypatumus ir ekonomines pasekmes, akivaizdu, kad ir toliau bus išlaikomos mažos skolinimosi palūkanos, nulinės ar neigiamos indėlių palūkanos, todėl tikslinga pasinaudoti UBP vertybinių popierių išleidimu, kaip suderinta ir šiuo metu Europos centrinio banko bei Europos komisijos skatinama turto supirkimo programa ir išleisti tikslinius UBP vertybinius popierius. Tai leistų padidinti pinigų masę apyvartoje, būtent kasdieninėje žmonių vartojimo apyvartoje, tie pinigai veikia kaip finansinės energijos akumulatorius stiprindamas ekonomiką ir žmonių pajamas. Infliacijos reguliavimas atliekamas monetariniais ir fiskaliniais instrumentais, t.y. centrinio banko ir vyriausybės prerogatyva.

5. Viešųjų pirkimų tvarkos keitimas:

- siekiant išvengti ateityje nesusipratimų viešųjų pirkimų konkursų organizavime, būtina atsižvelgti į pažangių demokratinių šalių patirtį ir viešuosius pirkimus organizuoti pasirenkant pirkimo kainų vidurkį, derinant jį su kokybės ir patikimumo reikalavimais.

6. Būtina bankinė alternatyva, kaip Lietuvai ir žmonėms reikalinga, patogi ir finansiškai naudinga paslaugų ir palūkanų atžvilgiu, reguliuojama, LR centrinio banko (LB) prižiūrima, suderinta su Europos centrinio banko (ECB) reglamentais, paslauga:

- Lygiagrečiai, greta Skandinavijos bankų filialų, steigti Lietuvos mišraus kapitalo banką, arba kuo greičiau perpirkti Medicinos banką ir jį paversti mišraus kapitalo komerciniu banku, veikiančiu su visomis klasikinėmis operacijomis, lygiagrečiai siekiant finansinio tvarumo ir žmonių gerovės.

7. Elektra: Lietuva pati šiuo metu negamina, arba gamina labai mažai, elektros:

- Praplėsti ir apkrauti Kruonio akumuliacinę elektrinę ir eksportuoti perteklinę elektrą;
- Pastatyti Ignalinos infrastruktūros pagrindu, panaudojant esamą padėtį ir inžinerinius tinklus, nedidelę, kaip pvz. Estijoje statomą, atominę elektrinę.

8. Unikalus neužšalantis Klaipėdos uostas: siekti efektyvesnio ir inovatyvesnio jo panaudojimo pasauliniu mastu, pritraukiant suinteresuotą, patikimą užsienio valstybių klientūrą:

- Išplėsti prekybą Klaipėdos uoste apskritus metus ir plėsti uosto pajėgumus ir jų efektyvų panaudojimą Lietuvoje;
- Paleisti per Klaipėdos uostą ir Kinijos šilko kekią, jį kontroliuoti (su mūsų ir NATO pajėgų pagalba).

9. Rail Baltija:

-geležinkelis nuo Paryžiaus iki Helsinkio – turi būti siekiama užtikrinti ir sudaryti sąlygas bei galimybes inovatyviai mūsų pramonės, statybų, verslo, prekybos produktų spartesnei apyvartai ir aktyviai verslo “kraujotakai”, visumoje šalies ekonomikos tvarumui.

10. Via Baltija:

-greta visos, einančios per Lietuvą nuo Paryžiaus iki Helsinkio, automagistralės statyti ir pastatyti sandėlių ūkį - mazgus, greta steigti auto transporto įmones, užtikrinti transportavimo ir sandėliavimo aptarnavimą, verslo reikalų tvarką per Lietuvą, kaip tranzito šalį, ir efektyviai panaudoti savo šalies pramonės, verslo poreikiams užtikrinti.

11. Atpirkti iš Lenkijos „Mažeikių Naftą“ ir Būtingės terminalą;

- Atpirkti Akmenės cemento galmyklą iš Norvegijos;
- Atpirkti Kėdainių chemijos gamyklą iš Rusijos;
- Atpirkti iš Estijos Klaipėdos gamyklą;
- Atpirkti ir kitas iš užsieniečių, galinčias būti naudingas valstybės biudžetui ir betarpiškai žmonėms naudingais finansiniais šaltiniais (taip elgėsi savo laiku, atpirkdama savo buvusį turtą, Airija, Suomija, Izraelis ir kt. šalys).

12. Parengti efektyvią ir patrauklią emigrantų grįžimo į Lietuvą programą:

- LR komandiruočių grupių išvykos perimti patirtį tokiose šalyse, kaip Airija, Izraelis, Norvegija, Suomija, JAV, siekiant iš esmės išspręsti suinteresuotų grįžti į Lietuvą išvykusių emigrantų grįžimo socialinius ir konkurencingumo reikalus, užtikrinant jiems konkurencingas sąlygas, gal ir lengvatas plėsti Lietuvos ekonomiką, neužleidžiant vietos imigrantams iš Afrikos ir Azijos ir kt. šalių.

13. Būtina sutvarkyti Lietuvos švietimo sistemą, pradedant nuo vaikų darželių, mokyklų ir universitetų, ruošti Lietuvos žmones, kaip Lietuvos gerovės kūrėjus, vykdytojus, patriotus, ugdant išmanius, plačių pažiūrų, suprantančius ir efektyviai panaudojančius pasaulio mokslo pasiekimus bei pamatinį UBP (universalių bazinių pajamų) nuo vaikystės iki gilios senatvės, materialinį finansinį pragyvenimo šaltinį.

14. Taip pat būtina Lietuvai, o gal ir visoms Baltijos šalims, NATO bazė, užtikrinanti Baltijos šalių (LR, LV, EE) apsaugą, saugų gyvenimą ir tvarką, o taip pat ir pramonės, verslo, statybų apsaugą ir fizinę karinę garantiją Lietuvos žmonėms, garantijos ir apsauga Lietuvos ir užsienio investuotojams, nes akivaizdu, jog būtinos Lietuvai neribotos investicijos ir novatoriškos, geros idėjos.

15. Ryšium su Pramonė 4.0 revoliucija, atėjo laikas apsirūpinti naujos kartos skaitmenizacijos, robotizacijos ir duomenų inžinerijos specialistais, rengti juos Lietuvos universitetuose ir aprūpinti savo šalies ir kitų šalių gamybos bei paslaugų sektorius. Duomenų inžinierius padeda

skaitmenizacijos procesus sujungti su realiais poreikiais, geba analizuoti, pateikti informaciją ir programuoti realius uždavinius, valdymo funkcijas ir kt. Reikalingos investicijos ir verslo bei valstybės finansavimas.

16. Imigrantai, sienų apsauga Lietuvoje ir sprendimo būdai:

- Būtina išskirti 3 imigrantų rūšis, tuos kurie gali likti Lietuvoje ir tuos, kurie ne, ir tuos, kurie vyks toliau į ES;
- Liekantiems Lietuvoje parengti integravimosi programą; mokosi liet. Kalbos, dirba, save išlaiko, moka mokesčius, rūpinasi būstu ir t.t.
- Būtina NATO ir ES sienos apsauga ir pastatymas Lietuvoje su Baltarusija ir toliau su Rusija, nes dabartiniu metu vyksta beveik, galima sakyti taikus Lietuvos užėmimas.

17. Kadangi Lietuvos sostinė Vilnius tampa labai koncentruotu, sparčiai besiplečiančiu į pakraščius miestu, aktuali susisiekimo su atskirais miesto rajonais problema. Todėl jau yra būtinybė turėti metro transportą, kaip Europoje, mažesnio už Vilniaus gyventojų skaičiaus miestuose yra metro. Būtina koncesijos pagrindu rasti investuotoją ir statyti mieste Metro. Viena iš atšakų galėtų būti iki Kauno, Karmėlavos oro uosto, tokiu būdu sinchronizuotų Via Baltija ir Rail Baltija transportą dar aktyvesniam funkcionavimui. Priešprojektiniai Metro sprendimai jau yra nagrinėjami Lietuvoje.

18. Lietuva tampa tarpinių produktų gamintoja ir eksportuotoja, tarpiniai produktai neduoda didelės pridėtinės vertės, todėl tikslinga rasti ir kurti sumania specializacija grįstus baigtinius produktus, kurie garsintų Lietuvos vardą, būtų konkurencingi tarptautinėse rinkose, turėtų didelę paklausą ir duotų kapitalo grąžą (investicinę grąžą) Lietuvai.

P.S. Laukiame užsienio ir Lietuvos investuotojų, investicijų, finansavimo ir tvarių kreditų valstybės gerovės augimui, baigtinės produkcijos gamybai galutiniam vartotojui globaliose vertės grandinėse, užuot eksportavę dominuojančius mūsų tarptautinėje prekyboje tarpinius produktus, kurių sukuriama pridėtinė vertė yra menka, norime ir galime gaminti baigtinę produkciją. Taip pat būtina sureguliuoti, atsižvelgiant į pripažintą pasaulyje mūsų baigusių universitetus, turinčių aukštąjį išsilavinimą žmonių vertę, jų „nemokamą eksportą“ užsienio šalims ir dažnai dirbančių ne pagal specialybę. Šių jaunų žmonių mokslas tai didelė valstybės investicija, todėl jų kuriama vėliau pridėtinė vertė ne grįžta šalies ekonomikai.

Visiems minėtiems projektams būtinos tiek vietinės tiek užsienio investicijos su aukščiausio lygio skaidraus lėšų panaudojimo kontrole.

Kestutis J. Eidukonis

PLB Ekonominio Bendradarbiavimo Komisijos

Pirmininkas